

Framst.nr 19/1973.

med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om grunderna för skolväsendet.

Med anledning av ovanstående framställning, varöver Landstinget inbegärt kulturutskottets betänkande, får utskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, lagberedningschefen Sune Carlsson och skolinspektören Erik Bertell samt mottagit Landskapsstyrelsens skrivelse av den 8 maj 1973 ävensom kontaktat Skolstyrelsen och Finlands Svenska Kommunförbund, vördsamt anföra följande:

Enligt landskapslagen om grunderna för skolväsendet är från år 1970 har kulturutskottet erfarit att betydande tillämpningssvårigheter redan tillstött. Detta gäller särskilt stadgandet i lagens 18 § angående fördelningsgrunderna för kostnaderna för grundskolans högstadium. Då fråga varit om lagstiftning på ett helt nytt område är förhållandet i sig måhända förståeligt, men icke desto mindre i behov av revision. På denna grund hälsar utskottet landskapsstyrelsens initiativ med tillfredsställelse, medan framställningens grepp på frågan torde kunna diskuteras. Utskottet, som studerat förarbetena till lagens nuvarande 18 § 3 mom. ävensom bokstavsgranskat detsamma, har funnit att stadgandet närmast tagit sikte på en fördelningsgrund enligt nettoprincipen tvärtemot förhållandet i riket vilket torde ha bidragit till den rådande tolkningsosäkerheten. I riket tillämpas ju folkskollagens stadgande i 25 § beträffande fördelningen av byggnadskostnaderna medan driftskostnaderna kommer att fördelas enligt grundskollagen och då alltid enligt bruttoprincipen.

Utskottet har för landskapets del eftersträvat rättvisa beaktande stadgandet i 18 § 2 mom. d.v.s. att hela landskapet utgår ett distrikt för grundskolans högstadium även på längre sikt med hänsyn till kommunernas nuvarande och framtida ekonomi och elevunderlag. Utskottet har även tagit fasta på den av Landstinget antagna målsättningen för den framtida utvecklingspolitiken inom glesbygden. Slutligen har utskottet utgått från bruttoprincipen för fördelningsgrunderna beträffande både anläggnings- och driftskostnaderna mellan kommunerna i syfte att maximala bidrag skall kunna utgå på alla nivåer, att bruttokostnaderna skall ingå i kommunernas bokföring samt att kommunernas bärkraft härigenom skall rättvist påverkas i enlighet med stadgad kommunalekonomisk praxis.

I ovannämnt syfte har utskottet dels tagit del av samt dels låtit utarbeta tabeller utvisande fördelningsgrunderna mellan kommunerna i

landskapet enligt gällande lag i landskapet och i riket jämfört med landskapsstyrelsens framställning. Tabellerna närsluts betänkandet såsom bilagor.

I framställningen föreslår landskapsstyrelsen å ena sidan samma fördelningsgrunder som i riket såväl beträffande anläggnings- som driftskostnaderna. Utskottet måste för klarhetens skull påpeka, att anläggningskostnaderna liksom driftskostnaderna i riket mellan kommunerna i högstadiedistriktet fördelas enligt antalet elever som besöker respektive skola d.v.s. årsklasserna 7-9 och inte enligt antalet läropliktiga barn i envar kommun, vilket den av landskapsstyrelsen föreslagna lagtexten å andra sidan stadgar. I övrigt omfattar utskottet de i framställningen intagna allmänna principerna med följande tillägg och förtydliganden: Emedan dyrbara skolbyggnader uppföres vilka består och utnyttjas under en lång tid under det att elevstrukturerna i årsklasser i de olika och ofta relativt små kommunerna kan växla mycket påtagligt, har utskottet funnit det motiverat att principerna för fördelningsgrunderna för å ena sidan anläggningskostnaderna och å andra sidan driftskostnaderna enligt bruttoprincipen bestäms enligt olika grunder i syfte att motverka fluktuationseffekten i elevantalet. Driftskostnaderna fås ju fram årsvis, varför rättvisa bäst torde uppnås om det verkliga elevantalet (årsklasserna 7-9) härvid beaktas. För det andra har utskottet funnit det motiverat att antalet skattören i de olika kommunerna även skall beaktas så, att de mindre glesbygdskommunerna ej skall träffas av oskäligt höga kostnadsandelar med beaktande av deras sjunkande elevantal och för att även ytterligare motverka ovannämnd fluktuationseffekt.

Sålunda har utskottet enhälligt stannat för dels olika system beträffande fördelningsgrunderna för anläggningskostnaderna och för driftskostnaderna för grundskolans högstadium, dels för att till hälften avgörande faktor vid fördelningen av anläggningskostnaderna skall vara kommunernas antal skattören (under föregående år).

Anläggningskostnader. Utskottet har funnit riktigt föreslå, att kommunerna skall delta i kommunalförbundets årliga anläggningskostnader så, att bruttokostnaderna till hälften fördelas i förhållande till envar kommuns skattören under föregående år, medan den andra hälften fördelas i förhållande till antalet läropliktiga barn i envar kommun under ifrågavarande år. Utskottet är medvetet om att denna fördelningsgrund så att säga drabbar alla kommuner och således även sådana från vilka barn inte besöker ifrågavarande skola. Då detta förhållande är ömsesidigt på längre sikt och då anläggningarna består under många årsklassers skolgång, har utskottet bedömt detta system såsom mest rätt-

vist och stabilt ävensom varande förenligt med landstingets antagna principer.

Driftskostnader. För driftskostnadernas del har utskottet stannat för den fördelningsgrund landskapsstyrelsen i lagtexten föreslår, då det verkliga antalet elever som besöker högstadieskolorna ger en exakt, rättvis och enkel grund för fördelningen. Detta system bör vara gångbart både vid tiden för grundskolans införande och under grundskolans drift även om i vartdera fallet någon eller några kommuner ej alls har elever i högstadiet.

Beträffande antalet skattören, som beräknas på sjömansinkomsten, föreslår utskottet även i fortsättningen multiplicering med talet 10.

Emedan i riket kostnaderna för två eller flere kommuners gemensamma skolor fördelas mellan kommunerna i förhållande till antalet elever som besöker ifrågavarande skola, har utskottet funnit att detta system på intet sätt är tillämpligt i landskapet enligt gällande landskapslag. Med tanke på den årliga avräkningen mellan landskapet och riket samt med beaktande av landskapets avskilda läge och särförhållanden i övrigt och då utskottet ej kan hålla med landskapsstyrelsen om att en särskild omräkning kan undvikas vid beräkning av kommunerna tillkommande landskapsbidrag, har utskottet beslutat föreslå införande av ett nytt 1 mom. i 30 § samt även företaga en närmast redaktionell ändring av paragrafens tidigare 1 mom., som sålunda blir 2 mom. Utskottet föreslår, att för kommunalförbundets kostnader för grundskolans högstadium landskapsbidrag skall utgå enligt i 29 § stadgade grunder. På detta sätt tillförsäkras landskapet största möjliga bidrag för högstadiet.

Förslaget till ändring av 29 § liksom införande av anmärkningsrätt i 30 § 2 mom. (30 § 3 mom.) omfattar utskottet helt.

Detaljmotivering. Utöver vad i den allmänna motiveringen av 18 § 3 mom. är sagt, föreslår utskottet, att bruttoprincipen vid kostnadsfördelningen fastslås i själva lagtexten i termen "bruttokostnaderna". Härutöver införs förtydligandet att kostnadsfördelningen gäller enbart sådana kostnader, som avses i 29 § 1 mom.

I 30 §:s nya 1 mom. vill utskottet införa en klar regel för utjämningsförfarandet mellan landskapet och riket med tanke på att hela landskapet utgör ett distrikt för grundskolans högstadium. På grund av detta nya moment har utskottet slutligen justerat möjligheten att yrka på rättelse av landskapsstyrelsens beslut om understöd att gälla såväl kommunalförbundet som enskild kommun. I 30 § 2 mom. åter stadgas om grunderna för beviljande av bidrag för kommunernas enligt 18 § 3 mom. fördelade kostnader inom landskapet efter verkställd omräkning.

-4-

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå,
att Landstinget måtte antaga lagförslaget
med följande ändringar:
18 §.

Kommunerna deltagar i kommunalförbundets årliga i 29 § 1 mom. avsedda anläggningskostnader så, att hälften av bruttokostnaderna fördelas mellan kommunerna i förhållande till envar kommuns skattören under föregående år, medan den andra hälften fördelas i förhållande till antalet läropliktiga barn i envar kommun under ifrågavarande år. I 29 § 2 mom. avsedda driftskostnader deltagar kommunerna sålunda, att kostnaderna fördelas mellan kommunerna i förhållande till antalet i envar kommun hemmahörande elever, som besöker kommunalförbundets högstadieskolor under ifrågavarande år. På sjömansinkomst beräknas antalet skattören sålunda, att det av sjömansskatten till kommunen redovisade beloppet i mark multipliceras med talet 10.

29 §.

(Såsom i landskapsstyrelsens framställning).

30 §.

För i 18 § 2 mom. stadgat högstadiedistriktets kostnader utgår bidrag och amorteringslån samt extra bidrag enligt i 29 § stadgade grunder.

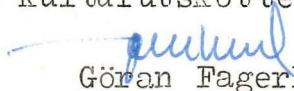
För kommunernas enligt 18 § 3 mom. fördelade kostnader för högstadiedistriktet beviljar landskapsstyrelsen envar kommun bidrag, (utesl.) amorteringslån samt extra bidrag enligt enahanda grunder.

Anser kommunalförbundet för högstadiedistriktet eller medlemskommun, att landskapsstyrelsens beslut rörande beviljande av i 1 mom. eller 2 mom. nämnda understöd är felaktigt, har såväl kommunalförbundet som den kommun som emottagit understödet rätt att inom ett år efter erhållanden kännedom om sagda beslut till landskapsstyrelsen framställa skriftligt yrkande på rättelse av beslutet.

Denna lag tillämpas första gången på kommunalförbundets kostnader för år 1972.

Mariehamn, den 15 maj 1973.

På kulturutskottets vägnar:

Göran Fagerlund
ordförande

./. Gunnar Jansson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Fagerlund, viceordföranden Sanders (delvis), samt ledamöterna Olof M. Jansson, Nils Karlsson (delvis) och William Nordlund (delvis) ävensom ersättaren Olof Jansson.

1973	År 1970	%	Prosenttal år 7-9, 1972-73 (beräknat år 7-9)	%	$\frac{1}{2}$ enl. eloprocenttal $\frac{1}{2}$ enl. skattören procent till samans
1	6,147,017	10,100	403	11,419	13,100
2	10,111,110	17,100	91	3,105	1,411
3	2,111,110	3,100	97	1,109	1,100
4	4,112,116	6,100	24	1,141	1,111
5	1,111,110	1,111	21	2,158	1,111
6	6,165,151	5,190	75	7,763	9,199
7	4,104,206	3,401	54	5,550	4,475
8	3,589,816	2,809	27	2,775	2,792
9	3,116,825	2,591	23	2,564	2,477
10	1,111,110	1,379	24	2,467	1,123
11	2,882,762	2,389	24	2,467	2,128
12	1,111,110	0,872	8	0,122	0,117
13	1,111,110	0,105	5	0,108	0,112
14	1,111,110	1,443	13	1,114	1,111
15	1,111,110	1,111	12	1,111	1,111
16	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
17	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
18	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
19	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
20	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
21	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
22	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
23	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
24	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
25	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
26	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
27	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
28	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
29	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
30	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
31	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
32	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
33	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
34	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
35	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
36	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
37	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
38	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
39	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
40	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
41	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
42	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
43	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
44	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
45	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
46	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
47	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
48	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
49	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
50	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
51	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
52	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
53	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
54	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
55	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
56	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
57	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
58	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
59	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
60	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
61	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
62	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
63	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
64	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
65	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
66	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
67	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
68	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
69	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
70	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
71	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
72	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
73	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
74	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
75	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
76	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
77	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
78	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
79	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
80	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
81	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
82	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
83	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
84	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
85	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
86	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
87	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
88	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
89	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
90	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
91	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
92	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
93	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
94	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
95	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
96	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
97	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
98	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
99	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111
100	1,111,110	1,111	17	1,111	1,111

Tab. 4. b. Fördelningsgrunder 1972/1971.

1. Bäckkraft, elevantal.

1971: skattöre (föregående år)

Kom- mun.	Bär- kraft 1972	E l e v e r h ö s t e n 1 9 7 2 (beräkning, läroverk med)			Skattöre 1971, tusental	Procent
		Ak 7-9	Procent	Ak 1-9		
Mh	6	372 el	40,611	1.209 el	82.856	56,521
Jo	7	91 "	9,934	316 "	12.585	8,585
Li	7	84 "	9,170	260 "	9.941	6,781
Sa	7	70 "	7,642	185 "	8.115	5,536
Lu	7	14 "	1,528	46 "	1.663	1,134
Su	6	52 "	5,677	135 "	4.717	3,218
Ha	6	44 "	4,803	153 "	5.611	3,828
Le	5	19 "	2,074	72 "	3.444	2,349
Ec	4	35 "	3,821	92 "	4.097	2,795
Ge	3	22 "	2,402	63 "	1.893	1,291
So	3	7 "	0,764	17 "	827	0,564
Vä	2	21 "	2,293	57 "	1.894	1,292
Fö	2	24 "	2,620	67 "	3.188	2,175
Kö	2	11 "	1,201	33 "	1.164	0,794
Br	1	34 "	3,712	67 "	2.553	1,742
Ku	1	16 "	1,747	58 "	2.045	1,395
		916 el	99.999	2.830 el	146.593	100.000

Tab. 2 Löner.

Utgift 100 mk fördelas:

Bärkrafts klass	Komm	Bidrag %	På kommunen %	Elever i Åk 7 - 9	Komm.andel brutto	Komm.andel netto	Omfordelat $\frac{1}{2}$ enl.skattören $\frac{1}{2}$ " elevantal	Skillnad
6	Mh	85	15	403	41,418	6,213	7,045	+ 0,833
7	Jo	84	16	81	8,325	1,332	1,230	- 0,102
7	Fi	84	16	97	9,969	1,595	1,235	- 0,360
7	Ha	84	16	51	5,241	0,839	0,659	- 0,180
7	Lu	84	16	21	2,168	0,347	0,241	- 0,106
6	Sa	85	15	75	7,708	1,156	0,978	- 0,178
6	Su	85	15	54	5,550	0,833	0,653	- 0,180
5	Ec	86	14	27	2,775	0,389	0,408	+ 0,019
4	Le	87	13	23	2,364	0,307	0,362	+ 0,055
3	Ge	88	12	24	2,467	0,296	0,281	- 0,015
3	Fö	88	12	24	2,467	0,296	0,354	+ 0,058
2	Kö	89	11	8	0,822	0,090	0,124	+ 0,034
2	Sott	89	11	3	0,308	0,039	0,070	+ 0,031
2	Vå	89	11	23	2,364	0,260	0,278	+ 0,018
1	Br	90	10	42	4,317	0,432	0,449	+ 0,017
1	Ku	90	10	<u>17</u>	<u>1,747</u>	<u>0,175</u>	<u>0,231</u>	+ 0,056
				973	100,010	14,599	14,599	

+ = högre be-
lastning enl.
skattöre.

938

Tab. 3

Skolskiutsar och elevhem.

Utgift 100 mk fördelas:

Bärkrafts klass	Kommun	Bidrags %	På kommunen %	Elever i åk 7 - 9	Komm.andel brutto	Komm.andel netto	Onfördelat $\frac{1}{2}$ enl.skattören $\frac{1}{2}$ " elevantal	Skillnad
6	Mh	88	12	403	41,418	4,970	5,594	+ 0,624
7	Jo	87	13	81	8,325	1,082	0,977	- 0,105
7	Fi	87	13	97	9,969	1,296	0,980	- 0,316
7	Ha	87	13	51	5,241	0,681	0,523	- 0,158
7	Lu	87	13	21	2,168	0,282	0,191	- 0,091
6	Sa	88	12	75	7,708	0,925	0,776	- 0,149
6	Su	88	12	54	5,550	0,666	0,519	- 0,147
5	Ec	89	11	27	2,775	0,305	0,324	+ 0,019
4	Le	90	10	23	2,364	0,236	0,287	+ 0,051
3	Ge	91	9	24	2,467	0,222	0,223	+ 0,001
3	Fö	91	9	24	2,467	0,222	0,282	+ 0,060
2	Kö	92	8	8	0,822	0,066	0,098	+ 0,032
2	Sott	92	8	3	0,308	0,025	0,056	+ 0,031
2	Vå	92	8	23	2,364	0,189	0,221	+ 0,032
1	Br	93	7	42	4,317	0,302	0,356	+ 0,054
1	Ku	93	7	<u>17</u>	<u>1,747</u>	<u>0,122</u>	<u>0,184</u>	+ 0,062
				973	100,010	11,591	11,591	

+ = högre
belastning
enl.skattöre

Tab.4.

Övr. driftsutgifter.Utgift 100 mk fördelas:

Bärkrafts klass	Kommun	Bidrag %	På kommunen %	Elever i åk 7 - 9	Komm.andel brutto	Komm.andel netto	Onfördelat $\frac{1}{2}$ enl.skatt- ören $\frac{1}{2}$ enl. elevantal.	Skillnad
6	Mh	37	63	403	41,418	26,093	28,827	+ 2,734
7	Jo	29	71	81	8,325	5,911	5,034	- 0,877
7	Fi	29	71	97	9,969	7,078	5,053	- 2,025
7	Ha	29	71	51	5,241	3,721	2,697	- 1,024
7	Lu	29	71	21	2,168	1,539	0,986	- 0,553
6	Sa	37	63	75	7,708	4,856	4,002	- 0,854
6	Su	37	63	54	5,550	3,497	2,673	- 0,824
5	Ec	45	55	27	2,775	1,526	1,667	+ 0,141
4	Le	53	47	23	2,364	1,111	1,479	+ 0,368
3	Ge	61	39	24	2,467	0,962	1,149	+ 0,187
3	Fö	61	39	24	2,467	0,962	1,450	+ 0,488
2	Kö	69	31	8	0,822	0,255	0,506	+ 0,251
2	Sott	69	31	3	0,308	0,095	0,289	+ 0,194
2	Vå	69	31	23	2,364	0,733	1,138	+ 0,405
1	Br	77	23	42	4,317	0,993	1,837	+ 0,844
1	Ku	77	23	<u>17</u>	<u>1,747</u>	<u>0,402</u>	<u>0,947</u>	+ 0,545
				973		59,734	59,734	+ = högre belastn. enl.skatt- öre.

Kommunernas kostnadsfördelning för skolväsendet 1971.

	Jo	Fi	Ha	Lu	Sa	Su	Ec	Le	Ge
Elevskjutsar och börvartering + elevhem									
Blankett 115)	54,760	76,710	28,680	8,430	38,450	33,550	17,680	16,120	12,750
Byggnadsunderhåll									
Blankett 130)	4,960	5,660	3,510	1,460	5,270	--	1,820	2,360	--
Inventarier och undervisningsmateriel	7,310	13,990	4,570	4,320	5,550	11,180	2,410	26,770	350
Läroböcker	18,470	14,260	9,910	1,050	12,340	8,720	5,360	3,360	3,410
Skoltillbehör och arbetsmateriel	6,860	8,550	3,160	790	9,190	4,310	2,100	1,190	880
Personalläner + social- avgifter (2-4,5,7)									
Blankett 135)	42,770	43,450	20,770	9,240	32,520	27,570	17,100	11,940	18,620
Bränsle, lyse, försäkr.									
Blankett 135)	16,180	19,380	8,560	4,890	17,780	8,290	9,170	10,820	11,030
Förvaltningsutgifter									
Blankett 135)	2,380	410	750	400	230	740	730	460	20
Kommunens del (sista rad)	73,770	93,170	38,830	21,060	77,960	46,580	37,250	26,130	37,510
Summa 2-9	172,690	198,860	90,060	43,200	160,840	107,330	75,960	82,920	71,820
Ant. elever	195	185	99	30	132	93	53	42	38
Utg. per elev.	885	1,070	910	1,440	1,220	1,150	1,430	1,970	1,890

Källa: Kommunernas slutredovisningar för år 1971.

Tab. 6. Gruppering av utgifter.

År 1971 folkskola landskomm. (åk 1-8)			År 1971 <u>omgrupperat</u> för grundskola			Högstadieskola 1973 (budget)			D:o alternativ: per elev max 900 mk?		Tippad normal fördelning i högst.?
Utgifter	Andel		Utgifter	Andel		Andel			Andel		
Löner & soc. 2.181.400 46%			Löner & soc. 2.181.400 46%			752.000 46%		D:o	46%	46	
S.k. 2/3 1.323.000 28%			Skjuts 535.400 11%			294.000 18%		d:o	18%	15(hela	
-dels utg.			o kvarter							högst	
Byggn. underhåll beräknade normalkostn. 59.100 1%			<u>Kostn.per</u> <u>elev</u>							medeltal)	
			Underhåll 99.300 (verkliga) 24%			17.000					
			Drifts- utgift. 1.027.400			443.000?	27%	225.000? (900 mk/el)	14%	15-28?	
Admin.o 1.182.500? 25%			Admin.o			144.000 9%					
utan bidrag			utan bidr. 900.000 19%			(Förvaltn.50.000? utan bidrag 94.000?)					
Summa 4.746.000 100%			4.743.500 100%			1.640.000 100%		369.000 22%		24-11?	
								1.640.000 100%		100%	
Antal el. 1.368 el.						medelt. 250 el.		250 el.			
Driftsutg. per elev			c:a 824 mk			1.800 mk		900 mk			

Fö	Kö	So	Vå	Br	Ku	Go.Hö.	Sö.Ål.Mb.	Summa	Procentuell fördelning %
54,150	8,750	840	16,730	13,980	16,860	54,960	81,970	535,390	
2,980	1,640	1,460	2,660	3,840	1,820	-	-	39,430	2,00
4,470	2,320	1,650	3,480	10,280	4,290	141,880	11,650	256,470	13,00
6,140	270	1,660	3,390	5,450	6,900	41,080	18,140	159,920	8,00
3,050	1,650	710	1,600	2,710	3,110	10,950	11,110	71,930	3,00
16,410	6,880	7,580	17,150	23,980	15,490	27,920	25,520	364,820	19,00
11,390	6,350	5,510	8,050	12,300	9,050	11,510	3,990	174,240	9,00
1,050	220	620	950	1,100	3,520	5,900	2,550	22,040	1,00
35,950	15,430	15,240	34,470	51,060	37,830	82,690	85,600	810,450	45,00
81,440	34,760	34,430	71,750	106,900	82,020	321,920	158,350	1,899,290	100,00
61	24	11	40	47	50	166	102	1,368	
1,340	1,450	3,130	1,800	2,270	1,640	1,940	1,550	1,390	

24. Rikets system och landskapets.

Fullt bidrag på kostnader per elev till 28 % av alla utg. (= 1.800 per el.?)

Förvaltning och utan bidrag endast 8 %

utgifter summa 100.000 mk.

	2	3	4	5	6	7	8	9	10
om- un. är raft.	Avlön- ning 46 %	Skjuts o. elev hen 18 %	Drifts- utgifter per elev <u>28 %</u>	Förvalt- ning o. utan bidrag <u>8 %</u>	R i k e t Summa på kommunen	L a n d s k a p e t fördelat enl. sk.ö + elev procent	mark	Skillnad landsk. jfrt med rikets system.	Skillnad procent
	netto	netto	netto	netto	netto		netto		
L 6	2.920 mk	944 mk	7.567 mk	3.313 mk	14.744 mk	43,257	14.242 mk	- 496 mk	- 3,4
o 7	626 "	206 "	1.714 "	666 "	3.212 "	3,427	2.86 "	- 257 "	- 8,0
i 7	750 "	246 "	2.053 "	798 "	3.847 "	8,459	3.429 "	- 418 "	- 10,9
a 7	394 "	129 "	1.079 "	419 "	2.021 "	4,515	1.803 "	- 938 "	- 64,4
u 7	163 "	53 "	466 "	173 "	855 "	1,651	746 "	- 109 "	- 12,7
a 6	543 "	176 "	1.408 "	617 "	2.744 "	6,699	2.652 "	- 92 "	- 3,4
u 6	391 "	127 "	1.014 "	444 "	1.976 "	4,475	1.909 "	- 67 "	- 3,4
c 5	183 "	58 "	442 "	222 "	905 "	2,792	955 "	+ 50 "	+ 5,5
e 4	144 "	45 "	322 "	189 "	700 "	2,477	813 "	+ 113 "	+ 16,1
e 3	139 "	42 "	279 "	197 "	657 "	1,923	849 "	+ 192 "	+ 29,2
ö 3	139 "	42 "	279 "	197 "	657 "	2,428	849 "	+ 192 "	+ 29,2
ö 2	42 "	12 "	74 "	66 "	194 "	0,847	283 "	+ 89 "	+ 45,9
o 2	16 "	4 "	28 "	25 "	73 "	0,482	106 "	+ 33 "	+ 45,2
å 2	122 "	36 "	213 "	189 "	560 "	1,906	813 "	+ 253 "	+ 45,1
r 1	203 "	57 "	288 "	345 "	893 "	3,075	1.485 "	+ 592 "	+ 66,3
u 1	82 "	23 "	117 "	140 "	362 "	1,585	601 "	+ 239 "	+ 66,0
	6.857 mk	2.200 mk	17.343 mk	8.000 mk	34 400 mk	100 %	34.405 mk		

+ = landskapets
system tyngre
(ökad kostnad)

Tab. 8. Rikets system och landskapets.

244 Fullt bidrag på kostnader per elev endast
~~inom 14 %~~ av alla utgifter (=900 mk per elev?)

Förvaltning och utan bidrag 22 % av utgifterna

Utgifter summa 100.000 mk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kommun Bärkraft	Avlöning 46 %	Skjuts o. elev hen 18 %	Drifts utgifter per elev 14 %	Förvalt- ning o. utan bidrag 22 %	Riket Summa på kommu- nen	Landsk. Sk.ö. + elev	Skillnad landsk. jfrt ned rikets system	Skillnad procent
	netto	netto	netto	netto	netto	netto		
Mh 6	2.920 mk	944 mk	3.914 mk	9.112 mk	16.890 mk	19.360 mk	+ 2.470 mk	+ 14,6
Jo 7	626 "	206 "	877 "	1.832 "	3.551 "	3.381 "	- 170 "	- 9,3
Fi 7	750 "	246 "	1.062 "	2.139 "	4.197 "	3.393 "	- 804 "	- 19,2
Ha 7	394 "	129 "	558 "	1.153 "	2.234 "	1.811 "	- 423 "	- 18,9
Lu 7	163 "	53 "	381 "	477 "	1.074 "	622 "	- 412 "	- 38,2
Sa 6	543 "	176 "	728 "	1.696 "	3.143 "	2.687 "	- 456 "	- 14,5
Su 6	391 "	127 "	524 "	1.221 "	2.263 "	1.795 "	- 468 "	- 20,7
Se 5	183 "	58 "	299 "	611 "	1.081 "	1.120 "	+ 39 "	+ 3,6
Se 4	144 "	45 "	167 "	520 "	876 "	944 "	+ 118 "	+ 13,5
Se 3	139 "	42 "	144 "	543 "	868 "	771 "	- 97 "	- 11,2
Ö 3	139 "	42 "	144 "	543 "	868 "	974 "	+ 106 "	+ 12,2
Ö 2	42 "	12 "	38 "	181 "	273 "	340 "	+ 67 "	+ 24,2
Ö 2	16 "	4 "	14 "	68 "	102 "	193 "	+ 91 "	+ 89,1
r 1	203 "	57 "	149 "	520 "	788 "	765 "	- 23 "	- 2,9
u 1	82 "	23 "	60 "	385 "	1.359 "	1.234 "	- 125 "	- 9,2
	6.857 mk	2.200 mk	9.109 mk	21.951 mk	550 "	636 "	+ 86 "	+ 15,6
					40.117 mk	40.116 mk		

+ = landskapets
system tyngre
(ökad kostnad)

Tab. 9 Kombinerat system A.

Fall A.

Driftskostnader per elev enligt bärkraft (rikets system)Drift. per elev

+ övriga utgifter enligt skattöre + elever (landskapets system)

med bidrag 28%

Utgifter 100.000 mk.

1	2	3	4	5	6	7	8
Bärkraft	Kommun	Driftskostn. per elev 28 % netto	Övriga utgifter (enl. sk. ö + elev) netto	Summa per kommun netto	Enligt rikets system netto	Skillnad järt med riket	Skillnad procent
6	Mh	7.567 mk	8.232 mk	15.799 mk	14.744 mk	+ 1.055 mk	7,2 %
7	Jo	1.714 "	1.437 "	3.151 "	3.212 "	- 61 "	1,9 %
7	Fi	2.053 "	1.443 "	3.496 "	3.847 "	- 351 "	9,1 %
7	Ha	1.079 "	770 "	1.849 "	2.021 "	- 172 "	8,5 %
7	Lu	466 "	282 "	748 "	855 "	- 107 "	12,5 %
6	Sa	1.408 "	1.143 "	2.551 "	2.744 "	- 193 "	7,0 %
6	Su	1.014 "	763 "	1.777 "	1.976 "	- 199 "	10,1 %
5	Ec	442 "	476 "	918 "	905 "	+ 13 "	1,4 %
4	Le	322 "	423 "	745 "	700 "	+ 45 "	6,4 %
3	Ge	279 "	328 "	607 "	657 "	- 50 "	7,6 %
3	Fö	279 "	414 "	693 "	657 "	- 36 "	5,5 %
2	Kö	74 "	144 "	218 "	194 "	+ 24 "	12,4 %
2	So	28 "	82 "	110 "	73 "	+ 37 "	50,7 %
2	Vå	213 "	325 "	538 "	560 "	- 22 "	3,9 %
1	Br	288 "	525 "	813 "	893 "	- 80 "	9,0 %
1	Ku	117 "	270 "	387 "	362 "	+ 25 "	6,9 %
		17.343 mk	17.057 mk	34.400 mk	34.400 mk		

Tab. 10. Kombinerat system B.

Fall B

Driftskostnader per elev
med bidrag 14 %

Driftskostnade per elev enligt bärkraft (rikets system)
+ övriga utgifter enligt skattöre + elever (landskapets system)
Utgifter 100.000 mk

1	2	3	4	5	6	7	8
Bärkraft	Kommun	Driftskostn. per elev 14 %	Övriga utgifter enl. sk.ö + elev netto	Summa per kommun netto	Enligt rikets system netto	Skillnad järt med riket	Skillnad procent
6	Mh	3.914 mk	14.964 mk	18.878 mk	14.744 mk	+ 4.134 mk	28,0 %
7	Jo	887 "	2.613 "	3.500 "	3.212 "	+ 288 "	9,0 %
7	Fi	1.062 "	2.623 "	3.685 "	3.847 "	- 162 "	4,2 %
7	Ha	558 "	1.400 "	1.958 "	2.021 "	- 63 "	3,1 %
6	Sa	728 "	2.077 "	2.805 "	2.744 "	+ 61 "	2,2 %
6	Su	524 "	1.388 "	1.912 "	1.976 "	- 64 "	3,2 %
5	Ec	299 "	866 "	1.095 "	905 "	+ 190 "	21,0 %
4	Le	167 "	768 "	935 "	700 "	+ 235 "	33,6 %
3	Ge	144 "	596 "	740 "	657 "	+ 83 "	12,6 %
3	Fö	144 "	753 "	897 "	657 "	+ 240 "	36,5 %
2	Kö	38 "	263 "	301 "	194 "	+ 107 "	55,2 %
2	So	14 "	149 "	163 "	73 "	+ 90 "	123,3 %
2	Vå	110 "	591 "	701 "	560 "	+ 141 "	25,2 %
1	Br	149 "	953 "	1.102 "	893 "	+ 209 "	23,4 %
1	Ku	60 "	491 "	551 "	362 "	+ 189 "	52,2 %
		9.109 mk	31.007 mk	40.116 mk	34.400 mk		

Tab. 11. Byggnadskostnader (o. grundanskaffningar).

Kostnad 100.000 mk.

247

R i k s l a g e n

L a n d s k a p s l a g e n

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
kon- mun Bär- kraft	Bidr. %	Lån %	S:a %	Andel enl. elever	P å k o m m u n e n Att be- tala netto	Lån	Summa	Andel i proc. (sk.ö + el.)	Summa på kom- munen	Skillnad mark	Skillnad pro- cent.
Mh 6	37	16	53	41,418	19.466 mk	6.627 mk	26.093 mk	48,259	28.787 mk	+ 2.694 mk	+ 10 %
Jo 7	29	15	44	8,325	4.579 "	1.249 "	5.828 "	8,427	5.027 "	- 801 "	- 13 %
Li 7	29	15	44	9,996	5.583 "	1.495 "	7.078 "	8,459	5.046 "	- 2.032 "	- 28 %
La 7	29	15	44	5,241	2.935 "	786 "	3.721 "	4,515	2.693 "	- 1.028 "	- 27 %
Lu 7	29	15	44	2,168	1.214 "	325 "	1.539 "	1,651	985 "	- 576 "	- 37 %
Sa 6	37	16	53	7,708	3.623 "	1.233 "	4.856 "	6,699	3.996 "	- 860 "	- 17 %
Su 6	37	16	53	5,550	2.609 "	888 "	3.497 "	4,475	2.669 "	- 828 "	- 23 %
Sc 5	45	17	62	2,775	1.055 "	472 "	1.526 "	2,792	1.665 "	+ 139 "	+ 9 %
Se 4	53	18	71	2,364	686 "	426 "	1.112 "	2,477	1.478 "	+ 366 "	+ 32 %
Se 3	61	19	80	2,467	493 "	469 "	962 "	1,923	1.147 "	+ 185 "	+ 19 %
Sö 3	61	19	80	2,467	493 "	469 "	962 "	2,428	1.448 "	+ 486 "	+ 50 %
Sö 2	69	20	89	0,822	90 "	164 "	254 "	0,847	505 "	+ 251 "	+ 98 %
So 2	69	20	89	0,308	34 "	62 "	96 "	0,482	288 "	+ 192 "	+ 200 %
Vå 2	69	20	89	2,364	260 "	473 "	733 "	1,906	1.137 "	+ 404 "	+ 55 %
Br 1	77?	21?	98	4,317	86 "	907 "	993 "	3,075	1.834 "	+ 841 "	+ 84 %
Bu 1	77?	21?	98	1,747	35 "	367 "	402 "	1,585	945 "	+ 543 "	+ 135 %
				100.010	43.241 mk	16.412 mk	59.652 mk	100 %	59.650 mk		

+ = landskapets
system tyngre
(ökad kostnad)

Tab. 12. Grundskolans bidragssystem. (FFS 467/68, kap 5; ändr. FFS 7/72: procenter!)

Kommun bäkr.		2	3	4	5	6	7
		Avlöning soc.avg. (lärare, elevhems- förestånd.)	Skjutsar inkvart, + elev- hen (mål- tider <u>utöver</u> skollunch, värme, personal m.m.)	Driftskost- nader <u>per</u> <u>elev</u> (norm- summor) 1)	Admini- stration (avlöning m.m. diverse utg.	Byggnadskostnader grundanskaffningar (inventarier och undervisningsmateriel).	
1972		% 81-90	% 84-93	% 5-77	%	Understöd 5-77(-93)	Lån 12-21(-5)
Mh	6	85	88	37	0	37	16
Jo	7	84	87	29	-	27	15
Fi	7	84	87	29	-	27	15
Ha	7	84	87	29	-	27	15
Lu	7	84	87	29	-	27	15
Sa	6	85	88	37	-	27	15
Su	6	85	88	37	-	37	16
Ec	5	86	89	37	-	37	16
Le	4	87	90	45	-	45	17
Ge	3	88	91	53	-	53	18
Fö	3	88	91	61	-	61	19
Kö	2	89	92	69	-	69	20
So	2	89	92	69	-	69	20
Vä	2	89	92	69	-	69	20
Br	1	90	93	77	-	77?	21?
Ku	1	90	93	77	-	77?	21?

1) Driftskostnader per elev (normsummor för olika förhållanden fastställes enl. statistik): 1. Byggn. underhåll 2. Hyror 3. Inventarier och läromedel (utöver grundanskaffn) 4. Läroböcker 5. Skoltillbehör 6. Arbetsmaterial 7. Skolnåltider (material m.m; lunch + mellanmål) 8. Personallöner & soc.avg. (kokerskor, städerskor, vaktnästare, kanslist) 7. Bränsle, lyse, vatten, försäkringar

Tab. 13. Kommunernas kostnadsandelar år 1972 i % för olika utgiftsgrupper enligt lagförslaget.

1 Kommun o. bärkr.	2 Löner o. soc. avg.	3 Skjutsar o. inkv.	4 Normkostn. per elev	5 Kostnader utan bidr.	6 Driftskostn. totalt	7 Anläggnings- kostnader	8 Kostnadsfördeln. enl. gällande lag
Mh 6	41,81	42,12	42,95	40,61	41,78	44,61	48,57
Jo 7	10,91	11,16	11,83	9,93	10,89	13,14	9,26
Fi 7	10,07	10,30	10,93	9,17	10,05	10,81	7,98
Sa 7	8,39	8,58	9,11	7,64	8,38	7,69	6,59
Lu 7	1,68	1,72	1,82	1,53	1,68	1,91	1,33
Su 6	5,85	5,89	6,01	5,68	5,85	4,98	4,45
Ha 6	4,94	4,98	5,08	4,80	4,94	5,64	4,32
Le 5	1,99	1,97	1,91	2,07	1,99	2,32	2,21
Ec 4	3,41	3,30	3,01	3,82	3,42	2,53	3,31
Ge 3	1,98	1,87	1,57	2,40	1,99	1,44	1,85
So 3	0,62	0,59	0,50	0,76	0,63	0,39	0,66
Vå 2	1,73	1,58	1,19	2,29	1,74	1,03	1,79
Fö 2	1,98	1,82	1,36	2,62	1,99	1,22	2,40
Kö 2	0,91	0,83	0,62	1,20	0,91	0,60	1,00
Br 1	2,55	2,25	1,43	3,71	2,57	0,90	2,73
Ku 1	1,20	1,06	0,68	1,75	1,21	0,78	1,52
	100,02	100,02	100,00	99,98	100,02	99,99	99,97

I totala driftskostn. ber. ingå 46% löner, 15% skjutsar, 17% normkostn. o. 22% utan bidrag

Tab. 14. Utvecklingen av högstadieelevernas och skattörens fördelning.

<u>Elever i högstadiet under</u> höstterminen (enl. beräkn.)	Mariehamn		Landsbygden		Skärgården		Summa	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
1965 (= åk 8 1964-66)	179	24,0	435	58,5	130	17,5	744	100,0
1968 (= åk 8 1967-69)	250	32,4	381	49,4	140	18,2	771	100,0
1972 (= åk 7-9 1972)	372	40,6	431	47,0	113	12,3	916	99,9
1977 (= åk 2-4 1972)	412	45,7	420	46,6	69	7,7	901	100,0
1982 (= födda 1967-69)	521	57,1	325	35,6	66	7,2	912	99,9

<u>Skattören</u>	Tusental	%	Tusental	%	Tusental	%	Tusental	%
1964	30.886	52,6	22.178	37,7	5.670	9,7	58.734	100,0
1967	43.367	54,1	29.243	36,6	7.438	9,3	80.048	100,0
1971	82.856	56,5	52.066	35,5	11.671	8,0	146.593	100,0

Skattören per högstadieelev följ. år.

1964	172		51		44		79
1971	223		121		103		160
Ökning 1964-1971	51	30	70	137	59	134	81 102

Ant. Røstn.

fördelade före
bidrag enl. läro-
plan, elever
(= tab. 7)

D⁰ enl. verkl.
elevantal kl 7-9

$$\frac{7 \times 5}{9}$$

D⁰ $\frac{1}{2}$ enl. 251
skattöre o. $\frac{1}{2}$
enl. kl 1-9
 $\frac{7 \times \frac{1}{2} (2 + 10)}{9}$

Nh 6	44,61	42,41	51,82
Jo 7	13,14	11,68	11,62
Fi 7	10,81	10,79	9,39
Sa 7	7,69	8,98	7,10
Lu 7	1,91	1,79	1,62
Su 6	4,98	5,93	4,17
Ha 6	5,64	5,00	4,81
Lo 5	2,32	1,89	2,23
Ec 4	2,53	2,97	2,35
Ge 3	1,44	1,55	1,14
So 3	0,39	0,50	0,38
Vå 2	1,03	1,17	0,85
Fö 2	1,22	1,35	1,17
Kö 2	0,60	0,62	0,50
Br 1	0,90	1,41	0,78
Ku 1	0,78	0,67	0,66

99,99

98,71

100,59

D⁰ $\frac{1}{2}$ enl.
skattöre o. $\frac{1}{2}$
enl. kl 7-9

$$\frac{7 \times 8}{9}$$

Driftskostn.
enl. kl 7-9
(= tab. 6)

$$\frac{7 \times 8}{9}$$

D⁰ fördelade
före bidrag enl.
 $\frac{1}{2}$ skattöre + $\frac{1}{2}$ kl 7-

$$\frac{6 \times 8}{5}$$

50,72	41,78	49,97
10,89	10,89	10,15
9,39	10,05	8,75
7,75	8,38	7,23
1,56	1,68	1,46
4,65	5,85	4,58
4,50	4,94	4,45
2,02	1,99	2,12
2,56	3,42	2,96
1,19	1,99	1,53
0,43	0,63	0,55
0,92	1,74	1,36
1,23	1,99	1,82
0,51	0,91	0,76
1,04	2,57	1,89
0,58	1,21	1,05

99,94

100,02

100,63

Tab.16. Utvecklingen av kommunernas andelar i anläggningskostnaderna.

	Bruttot fördelat enl.högst.-elever				D:o 1 enl.högst.elever o. 2 enl. skattören				
	M:hamn	landsb.	skärg.	s:a	M:hamn	landsb.	skärg.	s:a	
1965	26,1	65,5	8,4	100,04(38,3)	41,6	(48,1)	53,8	(13,6)	6,5 101,9
1968	35,5	55,8	8,7	100,0 (43,3)	47,4	(43)	48,6	(13,7)	6,5 102,5
1972	43,0	51,3	5,7	100,0 (48,6)	51,5	(41,3)	45,1	(10,1)	4,7 101,3
1975	43,4	51,9	4,7	100,0	52,3		44,5		4,0 100,8
1977	47,0	49,5	3,5	100,0 (52,9)	54,4	(40,1)	42,6	(7,0)	3,2 100,2
1982	58,9	37,8	3,3	100,0	62,3		35,9		2,6 100,8

Beräkningen grundar sig på prognosen i tab.14. Bärkraftsklassificeringen densamma som 1972. Likaså antas högstadieelevernas och skattörens fördelning landsbygdens kommuner emellan och skärgårdens kommuner emellan vara oförändrad och lika med fördelningen av högstadieeleverna år 1972.

(Nettoproc. Mariehamn 63,0, Landsbygden 65,0, Skärgården 27,7).

Tab.17. Skattörens och högstadieelevernas fördelning.

	<u>Skattören i procent</u>			<u>Högstadieelever i procent (följande år)</u>		
	M:hamn	landsb.	skärg.	M:hamn	landsb.	skärg.
1964	52,6	37,7	9,7	24,0	58,5	17,5
1967	54,1	36,6	9,3	32,4	49,4	18,2
1968	53,3	37,1	9,6			
1969	54,1	36,9	9,0			
1970	55,0	36,3	8,6			
1971	56,5	35,5	8,0	40,6	47,0	12,3
Fm	+0,72	-0,35	-0,37			
1974	58,7	34,4	6,9			
1976	66,1	33,7	6,2	45,7	46,6	7,7
1981	63,7	32,0	4,3 ?	57,1	35,6	7,2

Skattörens fördelning 1974-1981 har kalkylerats medelst en kontant årlig förändring, Fm, beräknad som vägt medeltal av de årliga förändringarna av procenttalen. Denna prognosmetod ger troligen något för stark minskning i skärgården. Med hänsyn tagen till den relativa ändringen av skärgårdens andel kan denna år 1981 beräknas till c. 5,7 %, vilket självfallet medför en viss justering av prognosen för Mariehamns och landsbygdens del.